

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Piac: SIMONFFY-ház a város-
házával szemben

HIRDETÉMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők

Bérművelten levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Szerda, január 21.

14. szám

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre	10	frt	—	kr
Félévre	5	frt	—	
Negyedévre	2	frt	50	
Egy órára	1	frt	—	

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetisoros egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábsopetisorosért 20 kr.

Gazdasági bajaink.

II.

(T.) Mert hát meg kell várni a második szempillantást, de még a harmadikat is, tudva levén, hogy a világ nem egy emberi nemzedék számára van teremve, s hogy egyik nemzedék se követelheti sem a földi, sem a mennyei kormányzattól, hogy az ő rövid életének ideje alatt minden képzelhető szép és jó élébe tálalják. Hanem igenis, imádkozzanak az apák, hogy a nemzet legalább is négy szempillantást éljen át a maihoz hasonló kormány alatt, akkor az új nemzedék bizonyosan valószínű látandja mind azt, melyekről ma az apák álmodoznak, s egy füst alatt, még az ő életükben mindent megteremteni szeretnének, hanem ilyen erő és hatalom, handórnak még nem adatott.

Es miután, hogy reformokról beszélünk, megemlítem ama gazdasági reformot is, melyről ugyan sokat hallottunk már beszélni, de nem beszélhetünk annyit, hogy a figyelmet meg ne érdemelje, mert ha ez létre jön, egy oly átalakulást idéz elő a mezei gazdaság terén, a melyenre máskülönböző évszázadokig kellemes várakoznunk. Ertem a magyar korona területén a munka paralizálását, mert a helyzet ma, minden oly előhaladást, a melyhez munkás kéz kívántatik, kizár, míg a felföldi munkásokat kívándorlára kényszeríti.

A mi alföldi gazdálkodásunk nagy hátrányát a munkás hiány okozza, nemcsak, de a magyar munkás azon helyzetbe is, hogy a mint egy kissé jobb módja van, nem dolgozik. Egy meglehetősen aratás annyi kenyeret ad neki, hogy kihúzza vele ujját, a miért is aratás után már csak lóhátról lehet vele beszélni. A fővárosi építések nem egy kísérletet tettek már magyar munkásokkal, s mindannyiszor belátják, hogy nem lehet velük boldogulni. Ha egy héten négy napig dolgozik s jól keres, hármát bizonyosan elhever. Dologban nem oly

szorgalmas mint a tót, s hozzá sokkal követelőbb, meg sokkal durvább.

Miért? Mert el van kényesztetve. Mert a dolgra nincs úgy rá szorulva, mint a tót. Otthon is kap munkát eleget, hát megy haza, s ha lépten-nyomon nincs utána a munkáltató, nagyon kevésre halad, mert a nap egy részét elbeszélgeti, elpipázza, elpihevi. Es miután a munkás kéz mindinkább igényeltetik s a munkás szükség mindinkább érezhetővé lesz, a magyar munkás elkényesztetése és hanyagossága mindinkább várható, és ez a birtokos osztályra oly nyommasztólag fog hatni, hogy a gazdálkodástól elriasztana igen sokat. Sőt ez az állapot már a jelen viszonyok közt is annyira súlyos, hogy plane a külföldi és más világrészi versenyt, ha így maradna, nem állná ki, s így az a reform, mely a munkatérre beköszönteni ígérkezik, egy oly szükség fog pótolni, oly áldasszerűleg fog hatni, mint az éhezre néve a harapás kenyér.

Már pedig tudunkkal e reformon dolgoznak most, ma még ugyan a kormány körén kívül, de azt hisszük, nem sokára a kormány körében is. Es ez a reform arra való lenne, hogy minden alföldi birtokos hozzá juthasson a munkához, akkor mikor nekik tetszik, s hogy minden felföldi munkás feltalálja a munkát saját hazájában.

Es ezen szervezés azonban van tervezve, hogy az illető munkát adó az e célra kijelölt hatóságánál jelenkezvén, a kívánt munkásokat illendő árák mellett megkapja.

De ezen reformnak más célja is van még. A felföldnek lakosok által tulajdonosan zsúfolt vidékeiről a lakatlanabb alföldre való szokatást és letelepedést előidézní, az az lehetséges tenni a népesség szükség szerű arányosítását, a még kinn levő csángók s magyarok hazavándorlását: tehát a benépesítés külföldi települők nélkül. Szóval oly reform, mely a gazdaság terén egy új epochának megalkotására van hivatva.

Es azok az ellenzéki urak, kik mindezeket látják, s mégis azt hirdetik, hogy a kormányban az előhaladásra nincs erő, erély és bátorság, azok az ellenzéki urak álmodozó képzelgők s híret hallották ama bűvös gyűrűnek, melyet csak meg kell fordítani s amit kívánnak, az minden költség és fáradság nélkül előtök terem.

Egyik cikkemben már említettem, hogy minden ellenzéki szóoklat óhajtasokkal van tele, még pedig száz és ezer milliókba kerülő óhajtasokkal. Ez pedig a közönség füleire igen csiklandozó és igen kellemes dolog. Elhittetni a hallgatónak, hogy milyen esodadolgok történének, ha a mai ellenzéki kormányra jutna. De ha ezt a sok nagyzó beszédet és álomlátást szétszedve megböcsüljük, hogy mibe kerülne, akkor tűnik ki, hogy a beszéd nem más, mint hivatkozó csalétek a kített lépesszők körül repdeső, tanulatlan és tapasztalatlan madárkák számára, de amelyek tömege és csoportja, sajnos, egyre fogy, mert egyre okosabbakká s vigyázóbbakká teszi őket a tanulás és a tapasztalás.

Ez a mai gazdasági válság is olyan, mint az 1863-iki szárazság, vagy a szedgi árvíz ideje volt. Akkor is annyit volt a tanácsadó, mint a csirke. A vége pedig mindennek az volt, hogy amit az idő rontott, az idő reperálta ki is, mert vannak események a világon, melyek ellen emberi kezekben nincs orvosság; hanem: „Kommt Zeit, kommt Ráth“, — amint a német mondja, már pedig akárki találta föl a vasutat, még is okos ember a német.

Aztán meg, ha ezek a gabonaárak folytonosan így maradnak, kell, hogy minden más élelmi és árucikk értéke leszálljon, mert hiszen a gabonamérek ára és kelendősége a fő irányadó, a földművelő, a gazda tartja ki a világot, s ha neki nem telik, lehetetlen, hogy másnak meg teljék, s így mindennek a gazdasági áruk értékéhez kell alakulnia. Ha olcsón adok, hát olcsón veszek, és a kevesebb

pénzzel éppen úgy kijövök, mint a sok pénzzel, ha drágán veszek. A krízis tehát, mely a gazdaságot fenyegeti, nem lehet csak átmeneti, s vagy ismét vissza kerülnek a régiebb árak, vagy az általános árhanyság következik be s ezenképpen lesznek kiegyenlítve az ellentétek, de ezen a bajon kormányok hatalma nem segít.

— Az osztrák képviselőházban reá került a sor a kormány által az anarchista mozgalnak meggátálása céljából betervezett javaslatokra. E javaslatok között van: 1. egy törvény, mely a közveszélyes socialista törekvésekre bír vonatkozással, 2. egy törvény, mely a közveszélyes robbanóanyagok használatát szorítja meg.

Az indokolás kifejti a socialista és anarchista mozgalnak történetét Ausztriában, hangsúlyozza, hogy ha a Reikhsrath által helybenhagyott kivételes intézkedések üdvös hatást gyakoroltak is, mégsem lehet a mozgalmat teljesen elnyomottnak tekinteni.

Országgyűlés.

Budapest, jan. 20.

A képviselőház ma is a földmívelési miniszter költségvetésének részletes tárgyalásával foglalkozott, a nélkül, hogy azt befejezte volna. A felszólalások közt volt, egy, ez alkalommal a házban először szót emelt képviselő beszéde is: ifj. Urdódy Pál fejtegette ki gazdasági nézeteit világosan, értelmesen, meggyőzőleg és általánosan figyelem közt. A miniszter minden egyes megáradott tételnél készséggel s különösen a gazdaság különböző ágainak emelésére fölvetett üszegnél nagy sikerrel védelmezte a gazdasági miniszterium általános politikáját. Egyéb felszólalások közül fölemlíttük még Pulszky Ferenczét a selyemtermelés érdekében, Dárday Sándorét a nagyenyedi vícezellerképző épületének tárgyában, Gróf Apponyi Albertét a gazdasági intézetek ügyében s Lukács Gyulát a házjórési rendtartás érdekében. — A tárgyalás igen hosszadalmas volt s az ülés végén Tisza Kálmán kormányfőnök kérdést intézett az ellenzékhez, vajjon nem tartja e eljöttnek az időt, hogy az ülések tartama meghosszabbítások. Holnap a mai tárgyalást folytatja a ház, s meghallgatja a miniszterek válaszáat több interpellációra.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

HOLTOMIGLAN.

Regény.

Írta: Vértési Arnold.

(Folytatás)

— Mi baja, kedvesem? — szólt az öreg asszonyság, hozzá sietve. — Talán az udvarló nem tetszik? Jól van, elutasítottuk, mint tegnap este elutasítottuk. A boldogtalan nem láthatja meg feleséged királynői arczát. Rosszul van kedvesem?

Etelka megkönnyebbülten felelt, nincs semmi baja.

— Miért ijesztget hát? — zsémbelődék a tréfás asszonyság. Mit mondjuk a boldogtalannak, ki azzatosan áll odakünn és várja a kegyelmes elhatározást.

Etelka rém nézett.

— Engedje, hadd beszéljek én Alvéghy Izidor urral, — mondtam, Etelkához fordulva.

Meg nem foghattam, hogy mily ügyben jön ide a ravasz, farkas ember, hanem mindenesetre jó lesz, ha előbb én beszéljek vele.

Etelka helyeselte ezt. Beszéljek én vele, Ha azonban nem akarná nekem elmondani azon ügyet, mely ide vezette őt, s ha Etelkával magával kíván beszélni, kérem ez esetre Etelkát, semmi birtokot illető egyezkedésbe, alkuba vagy ígérésebe ne bozsátkozzék, s utasítson minden ilyes dolgot hozzám. Nem birtam elképzelni, hogy valami egyéb vezette volna ide Alvéghy Izidort, mint valami családi szándék.

Elhagytam Etelkát s kimentem Izidor ur elé.

— Ah, alázolgója! — szólt, egészen megörvendve látáson; — épen őt keresem. Nagyon jó, hogy itt találom. Fontos beszédem lesz önnek, nagyon fontos.

— Ugy hallom, hogy Halmaynéval is valami fontos beszélni valója lett volna önnek?

— Persze hogy lett volna; ugyanazon fontos ügy, melyről önnek akarok beszélni. Mindnyájunkat érdekel, azaz hogy engem sajátkép csak, mint az önök barátját érdekel. Önöket illeti a dolog. Örülök, hogy őnt itt találom. Egyenesen azért jöttem Pestre. Kerestem őnt otthon, de már késő volt; reggel nyolcz órakor mentem önhöz, ön már hétékor utra kelt. Siettem ön után. Lovakat váltattam, s egész éjjel jöttem. Tegnap délután érkeztem meg ide.

Csodálkozva néztem reá, úgy látszott, mintha igazat mondana. Kértem, látogasson meg szállásomon. Nem akarta halasztani a dolgot, én is óhajtottam mielőbb megtudni; félrementünk egy mellékszobába, s ő azonnal előadta a dolgot.

— Halmayné ő nagyságának férjéről, Halmay urról van szó, mondtá, helyet foglalva szemben velem.

Szemeit szokása szerint lesütve tartotta. Nem olvashattam szeméből, mennyiben igaz, vagy nem igaz, a mit mondani akar. — De meg valék lepetve Halmay nevének említése által. Nem feleltem semmit szavaira, ámbár úgy vettem észre, várta a hatást melyet e név fölemlítése reám tenni fog.

— A mint mondom önnek Halmay urról van szó, — ismétlé. — Ha otthon tetszett volna lenni, talán rögtön rendbe hozhattuk volna e dolgot. Hanem én, a mint tetszik látni, nem kíméltem uti költséget s fáradsá-

got, hogy valami baráti szolgálatot tehessenek Halmayné ő nagyságának és önnek, csak még késő ne legyen!

Jobban ismertem Izidor urat, mint hogy baráti szolgálatnak minéműsége fölött kétkedhettem volna, de nem birtam eigondolni, hogy sajátkép mit akar.

Kémkedve körülnéztem a szobában mintha azt lenné, nem hallgatózik-e valaki, aztán hangját egészen a suttogásig meglassítva, közelebb vonta székét, és így szólt hozzám:

— Bizonyosan csak oly jól tetszik tudni, vagy talán jobban mint én, hogy Halmay ur valami két hét óta vidékünkön kezdett mutatkozni.

Félreismerhetlen gunyos kifejezés volt végig Izidor ur arczán, midőn e szavakat kiéjtette. Jól tudta a gazember, hogy én bizonyára szót sem tudok Halmay újabb megjelenéséről.

— Nekem nem volt szerencsém azelőtt ismerni Halmay urat, — folytató halkan, de minden szót megnyomva. — Igen örülök, hogy szerencsém volt megismerkedni vele. Valóban jales uri ember és a hazáért sokat szenvedett. Halmayné ő nagysága, mint jó honleány, bizonyára büszke lehet férjének érdemeire.

Nem tudtam, mit feleljek e szemtelenségre. Kértem, hogy sziveskedjék mellőzni mindezt, s áttérni egyszerűen a dologra.

Csipősen mosolygott és folytató: — Nem tudom, sajátkép miczélből jelent meg vidékünkön Halmay ur. Gondolom talán azt hitte, hogy kedves neje még ott időz. Természetes, hogy oly hosszú távollét után, a viszontlátás reménye ide vonhatta Halmay urat. Bizony nehéz dolog lehetett,

oly hosszú ideig távol lenni ily kedves, szeretetreméltó hölgytől, mint Halmayné ő nagysága. Ha nem lehetne szerencsém személyesen tisztelgetni nála, kérem általadni kézcsómat.

Nem árultam el türelmetlenségemet, s gunyos mosolyom viszonám, hogy Halmayné bizonyára nagy szerencsétől érzi magát megfosztva azáltal, hogy rosszullete akadályozza Alvéghy ur látogatását élvezni.

— Oh kérem, én sajnálom legjobban, hogy nem részesülhetek e szerencsében — viszonáz Izidor ur. — Tetszik tudni, hogy én mindenkor Halmayné önyagságának legőszintébb tisztelői közé tartoztam. Ezt volt szerencsém Halmay ur előtt is kijelenteni, midőn vele találkoztam Hamar megismerkedtünk. Mindössze kétszer volt csak szerencsém beszélni vele, a haza sorsáról beszél-tünk mindkét alkalommal. Halmay urat egyedül csak a szegény haza sorsa érdekli. Kitűnő hazafi, biztosíthatom őnt. De hiszen ezt jobban tetszik tudni mint én. Bizonyára nem az őn beleegyezése nélkül történt, hogy Halmay ur a kastélyban vett lakást.

— A kastélyban? — kiálték fel meg-hökkenve.

— Igenis a kastélyban, — viszonáz Izidor ur. — Oh kérem ne tessék aggódni; minden a legnagyobb titokban történt Minden úgy a mint ön óhajtotta.

Megjegyzem, hogy én általam nem óhajtottam semmit, és nincs is tudomásom semmiről.

Izidor ur mosolygott.

(Folyt. köv.)

kban.

széről, modern

ivitelére.

GYÁR.

N.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Alapítvány Dr. Kardhordó Ambrus nevére.

A kegyes rendiek egyik legidősebb tagját főtisztelendő Kardhordó Ambrus urat a tanügy terén 50 és fél éven át hűséggel és mély kötelesség érzettel teljesített kitünő szolgálatait apostoli királyunk ő Felsége nevével „Ferencz József rend” lovaghereszt. jével tüntette ki, — melylyel őt gróf Dégenfeld József hajdumegyei főispán ur ő Meltósága f. január hó 17-én szép közönség jelenlétében díszesítette fel. Hogy a hazának a nevelés és közoktatás ügy terén sok hasznos és fontos szolgálatot tett nagy érdemű és hazáját minden időkben lángolóan szerető piarista rend emlékkönyvében ezen esemény megörökítve legyen, és különösen annak érdemeiben gazdag, immár 82 éves életkoru veterán tagjának a késő utódok előtt is áldásos és maradandó emléküvé tétessék, az ő kitüntetésünnepélyén résztvettek között Nemes Kálmán ügyvéd és róm. kath. gondnok ur 100 azaz száz forintot, minden időközön át „Kardhordó Ambrus nevével” viselő alapítványt tett, melynek kamatjából a debreczeni piarista rend gimnáziumában tanuló szegény sorsu s jó erkölcsi magaviseletű és igyekező növendékek látassanak el évenként, vallásfelekezeti különbség nélkül könyveket, és különösen megpendítése, illetőleg ténynyé történt válása után ugyancsak az alapítványi tőke nevelésére az ünnepély végén még együtt levők következő adományokat tettek nevezetesen: Vöney Pál 5 frt, Kiss József 5 frt, Róth Márton 3 frt, Májor Antal 6 frt, Laczkó Dezső 5 frt, Beér Kálmán 5 frt, Haraszty György 5 frt, összesen 33 frt.

Hogy ez alapítványt tevő azon számdéka, miszerint szegény tanulóknak vallásfelekezeti különbség nélkül tankönyvekkel ellátása nagyobb mérvben eszközölthetessék, e célnak elérhetése végett legyen szabad fel- említeni azt, hogy ha a fejedelmi kitüntetésben részesült tanügyi férfiú és tisztas aggasztán jó ismerősei és barátai közül némelyek róla megemlékezni kegyeskednének, azon esetben hírlapilag fog érette köszönet nyilváníttatni.

Debreczen jan. 19. 1885.

Kiss József

kir. tanfelügyelő.

A kitüntetett főt. Kardhordó Ambrus ur tisztelői fölkéretnek, hogy notaláni adományait Kiss József kir. tanfelügyelő urnak kézbesíteni sziveskedjenek, ki azokat az eddigi adományozók felkérése folytán átveszi és az algyamasiumi igazgatóságának átszolgáltatja.

A róm. kath. algy. igazgatósága.

Napi hírek

— A „debr. felolvasó kör” tizedik estélyét holnap, esütörtökön d. u. 5 órakor tartja a város háza nagy tanács termében, a mikor is a szükséges minták és rajzok bemutatásával Domokos Kálmán gazdasági

Madách: Az ember tragédiája.

— jan. 21.
A nemzeti színházban múlt évben hozták először színe drámai költszetünk egyik leg- szöb gyönyégt: „Az ember tragédiája”. A színe alkalmazás évek óta képezte vágyát az irodalmi köröknek és Paulay Ede ur vállalkozó szelleme kellett hozzá, hogy az általános óhaj teljesülése menjen. A merész terv várakozáson felül sikerült, és ezzel sokat mondtunk, a ki tudja, hogy a drámai költszetek színpadra alkalmazása azoknak szerkesztésénél fogva szinte legyőzhetetlen akadályokba ütközik. Göthe „Faust”-jának színpadra alkalmazása sem felelt meg minden tekintetben az esztetikai követelményeknek, noha tudvalevőleg „Faust” drámaiságánál fogva a színpadi hatásra sokkal alkalmasabb „Az ember tragédiája”-nál, melyben a legke- vesebb éppén a drámai elemül van. Paulay ur „Az ember tragédiája” színe hozatalának eszméjét kétségkívl „Faust” színpadra hozatalából merítette. A kivétel dicsősége azon- ban őt illeti. A kivétel sok nehézségekbe ütközött. Kétkedni lehetett, vajjon Madách remek költszete és mélyesleges reflexiói nem fognak-e hatástalanul maradni, midőn Madách a művet az előadás kellékeinek mellőzésével alkotta meg. A drámai költsmény terjedelme is meghaladja egy színházi est keretét, ösz- szevonni pedig már csak azért is kényes fel- adat, mert a művet a külső forma egysége miatt sehoh megszakítani nem lehet, költői- ség szempontjából pedig egy sora sem feles- leges. De végre is „a tett halála az okos- kodás”, a szerző iránt való kegyelet lerovása egyfelől, a mű megismertése nagyobb kör- ben máafelől, oly célok, melyek elismerésre számolhatnak akkor is, ha egyéb köve-

telményeknek csak félig meddig lehetett meg- felelni.
„Az ember tragédiája” tudvalevőleg tizenöt színből áll. Paulay a tizenöt színt né- hány képből álló előjátékra és öt szakaszra osztotta.

Az előjátékban összefoglalta a három első színt és három képből állott. Igy kerül színe a remekmű a debre- czeni színpadon is Krecsányi Ignác költs- get nem ismerő buzgalma folytán.
Az előjátéknál főleg a dekoratív művé- szet pompáinak kifejtésére nyílik alkalom. Az első kép — a mennyország — kiállításához hasonlólt aligha láttak még a debr. színház színpadán. Az angyalok kara dicsőtő him- nuszt zeng a láthatatlan úrnak Lucifer gú- nyolja a hódolókat és a teremtet művét. Mind- azáltal osztályrészt kíván belőle. Az úr az éden két megátokott fáját adja neki. Luci- fernek annyit is elég, mert miként mondja:

„Egy talpa!nyi föld elég nekem.
Hol a tagadás lá! át megveti,
Világodat meg fogja dönteni.”

A második kép — a paradicsom — a legköltőibb benyomást gyakorolja. Az első emberpár a tudás és halhatatlanság fái közt nyugszik. Itt hangzik el Éva ajkán először a nő örök végya:

„Ah, élni, élni: mily édes, mi szép!”
és Ádám ajkán az uralomvágy:

„És urnak lenni mindenek fölött!”
Itt halljuk egyszersmind az első szerelmi nyilatkozatot, mely a legkésszöbőbban de- monstrál Madách költői tehetsége mellett. Ádám és Éva enygelése közeppel megjelenik Lucifer és ráveszi az első emberpárt, hogy

kolozon teszi — hogy a felette szük, ala- csony, kényelmetlen helyiségekben elhelye- zett kir. törvényszék és járásbírószék számára egy csinos, a Justitiához illő épület emeltet- nék, például a kincstár tulajdonát tevő ama- telken, hol most a pénzügyigazgatóság ké- nyelmetlenkedik

— „Az ember tragédiája” első elő- adása színpadunkon szombaton, bérletszünet- ben emelt árák mellett leszen. Az előadás oly fényes kiállítás lesz amilyen a budapesti nemzeti színházon kívül egy színház sem di- csekedhetik. Az első előadást megelőző nap- pon pénteken a színház zárva marad, és este teljes gázvilágítás mellett főpróbá fog tar- tanni. A díszletek teljesen újak s azt vala- mint a fényes kellékeket Welsbacher académiái festő színházunk jelenlegi festője készítette. A fiatal festő művész a kit a trónörökösnek is kitüntetett már egy értékes ajándékkal, nagy ambícióval dolgozott a díszleteken, s oly remek dolgokat produkált, a melyek bármely hírneves színházban is feltűnést keltenének.

— Farsang a mi vidékiünkön. S a m- s o n b ó l írja levelezők, hogy az ottani kas- zínó saját pénztára javára f. hó 17-dikén igen kedélyes és jól jövedelmező bált ren- dezett, melyre ugy Debreczenből, mint más környékbeli helyekről is számosan vét- tek részt. — A tánczosok közt ott voltak: B u d a h á z y Gyuláné, Budaházy Lászlóné, B u d a h á y Odónné, (Debreczenből.) Kaszás Józsefné (M.-Pécsről) Dr. Zacekné (Ujfeh- tórtól) Jám or Mihályné, Tóth Bálintné, Stern- thal Sándorné, Leintner Dezsőné, stb.; kis- asszonyok: Budaházy nővérek, Tóth nővé- rek, Koczog nővérek, Biró Erzsike, Goda Róza, K u l o s á r Erzsike (D e b r e c z e n b ő l), B a l o g h Ilonka (Debreczenből) Hor- v á t h Laura, V e r e s Eszti (Debreczenből) Weisz Antonia és még többen, de a kiket az „a szük ismeretküri vén levelező” nem ismer. (no nem is esodálkozunk rajta! Ujd.) A jól sikerült bált reggel ért véget. — D e b r e c k é n is volt kaszínó bál vasárnap, 18- dikán Mútan — hallomásunk szerint — a fi- atal urak nem engedték, hogy a kaszínóhoz petrezselymet áruljanak, miután a rendezőség tetőtől talpig csupa ügyes és gavallér embe- rekkel állott s miután végre a derecskeiek általában — saját maguk tapasztaltuk — nagyon vig mulatni szeretők: azon konse- quentiát vonjuk le a feutebbi rövid hírből, hogy ez a bál is pompásan ütött ki.

— Nyilvános nyugtatvány. A debre- czeni czukorgár igazgatósága az ipariskola részére tíz frtot volt kegyes adományozni; mely összeg átvételét midőn elismerem, az ipartanodai bizottság nevében s megbízásából a kegyes adományért hálás köszönetet mon- dok. Dóczy Gedeon ip. isk. igazgató.

— A beregszászi szentziós gyil- kossági esetről tegnap már táviratunkban megemlékeztünk. Az eset a legnagyobb iz- gatottságot szölte s regényes mendemondái- val és fölfevéseivel, tegnap ugyazólván az egész kaszínót foglalkoztatta. A tudósítások habár nem ellentmondók, még mindig héza- gosak arra, hogy a bün tényálladéka felett már most hiteles ítéletet alkotni lehetne. Az elfogatásokból még nem lehet biztosan kö- vetkeztetni az elfogottak kihallgatására, mely tegnap délután történt de melyről a távirati tudósítások csak ma délutánra vár- hatók. A tényállás az eddigi adatok szerint

izleljék meg a tudás fáját. Engedték a csá- bitásnak, de midőn a halhatatlanság fájának gyümölcsét is élvezni akarnák, a cherub lán- goló karddal kiüzi őket a paradicsomból.

A harmadik képen Éva fogast fon, Ádám pedig czövekeket ver le kerítésül, Ádám tudni akarja jövőjét, mit kell szenvednie és miért kell küzdenie. Lucifer bübáját szállit az első emberpárra, hogy tünekény álom-ké- pek alatt megmutassa nekik a jövőt.

Ez az előjáték
A következő öt szakasz képeiben Ádám és Éva mint főszereplők vesznek részt a vi- lágtörténetből vett mozzanatokban. Az első szakasz első képeben Ádám mint Faraó megújja az egyeduralkodó dicsőségét és meg- utálja a rabszolgaságot. A második képen Ádám-Miltiádest a felséges nép halálra ítéli, mert a demagógok azzal vádolják, hogy a fő- hatalom után vágyódiik.

A második szakasz első képe egy dö- szölő római társaságot mutat be. A keresz- tyének egy dögvészes halottal vonulnak el előttük, Hippiá képhölgy a halottat megos- kolja, de szent Péter megkereszteli és az könnyebbülten leheli ki lelkét; Ádám tele undorral a megmételvezett erkölcsi kör iránt, új népet, új eszmét kíván. A második kép Bizanczban foly le. A keresztes háborúból megtért Tankredet (Ádám) nem fogadja be a keresztyény lakosság; az egyház emberei szöltörök éreklése mellett hurcolják az ere- nekeket a máglyára. A keresztesek Izaurát és Helenát üldözik, Tankred védelmébe fo- gadja őket, szerelmet esd Izauránál, de ez atyja fogadására kolostorba lép, hová be- hatni Tankredet a kor szelleme nem engedi. Ekkor fellángol az eretnekek máglyája, Ádám

a következő: Tegnapelőtt, mig Papházy törvényszéki elnök színházban volt, ottthon maradt nejehez egy szakácsné forma parasz- asszony levelet vitt. Mialatt az elnök neje a levelet olvasta, lövés dördült el, mely az asszony oldalába furdott, s az asszonyt földre terítette. Az elnök neje nem halt meg de életéhez kevés a remény. A gyilkosság óriási szenzátiót szölt, mert futó tüzként ter- jedt el hire Beregszászon. Rögtön elfogató- sok történtek, és pedig elfogták az asszonyt, ki a levelet vitte, s elfogták F i n t h a G é z á t, G u t h y volt törvényszéki elnök e l v á l t neje nek fivérét. A sebesült asszony nem tudta megmondani, ki lött rá. Eszmé- lete csak néha tér vissza. — A részvét íranta ép oly általános, mint a felháborodás a gyilkosságnak még most ki nem derített tet- tese ellen.

— Kerestetik egy nari ember jó írással üzleti gyakornokul, levélbeli ajánlko- zások Neidlinger G. czéghez Debreczebe in- tézendők.

— Országos dalárünnepély szege- den. A szegedi dalárda közgyűlésén, Szegedi Endre zenedeli igazgató és karnagy indítvá- nyára, kimondta, hogy egy átiratban föl- kéri az országos dalárszövetséget, hogy az 1888-ik évben tartandó orsz. dalárünnepélyt Szegeden rendezze. Együttal fölkerik a köz- törvényhatósági bizottságot is, hogy ily al- kalommal szokásos meghívást tegye meg az orsz. dalárszövetség előtt.

— Uj lap Nyiregyházán. Nyiregyhá- zán „S z a b o l c s i s z a b a d s a j d t ó” cím alatt egy új társadalmi heti lap indult meg. Szerkesztő I n c z é d i L a j o s kiadó P i r i n g e r J á n o s. Az új lap igen élénken van szerkesztve Ara egész évre 4 frt.

— A kabai nagy rablás. Kabán most nem régen, a 15—16-dika közti éjjel Cseke János gazdag ember házába, ki az ottanref. eklézsiának buzgó, áldozatkész patrónusa; mig az öreg házaspár a kis házban aludt, valami gonosz emberek behatoltak, a pénzes ládát feltörték s onnan 4300 forintot, me- lyet C s e k e J á n o s adó-aitól mostanában szedett be, talán hogy kálvinista vallásos- sága újabb áldozatot vigyen az Ur ol- tárára, elvittek. Az egyik tolvaj azonban mindjárt másnap kézrekerült, a mint a Deb- reczenbe induló vonatról lekészt s a pénzt oly pazarul szörtá mint Rimanovszky Simon a „Koldus diák”-ban a bádóg karikákat. A szerkesztő is, ki a vasúthoz kiszállította ötvenesekben 110 frtot adott, s hogy a vo- natról lekészt az állomás melletti kocsma- ban hasonló bösséggel osztotta a pénzt. Ter- mézetesen mindjárt gyaanban jött. Mert hát a rossz C s e n g ö l d i n e k — így hívják a jó madarat — még ha egyszer olyan módos volna is a családja, ugyan miből telnek az a sck nagy bankó. J a k á c s G y ö r g y nevű esendőr bicskás ellentállás után szépségesen be is kísérte az ípsét, oda a hová kellett s a rablott pénznek egy részét meg is találták nálla. A gyaan másra is kiterjedt osztán, Ludan Györgyre, kit szintén befogtak, s házában mint a czinkostársat illető pénzből valami 1583 frt. elő is került. A pénz nagy része tehát meg van, és a tolvajok is hurokra ke- rültek. Ugy halljuk, hogy ez elfogatás után valószínűleg több régi Kaba környékén elkö- vetett rablás is napvilágra jé. Igy többek közt ezek az emberek vannak több körülménynél erősen gyaanítva azon rablás el- követésével is, mely az öszön B o g d á n G

csalódva a küzdelemben, melyre a legszen- tebb eszmékert hevülő leike ragadta új eszme világot, tisztultabb f í l o s o f u s k o r u t a n k i v á n - kozik. E kép egyike a leghatásosabbaknak.

A harmadik szakaszul három színt foglalt ösze Paulay. Az első képnél Rudolf császár prágai udvarában vagyunk. A csá- szári kertben könnyűvérü, élványgó udvari hölgyek és udvaroncok mulatoznak. E kör- ben tesped Keppler (Ádám), kinek neje Bor- bála (Éva) maga is udvaroncokra pazarolja kegyeit. Keppler szellemét békóba verik a maradásig szükkeblü hívei, csillagjósátlól szerzi a pénzt, hogy neje hivalkodási haj- máit kielégíthesse. De megbocsát neje nek, ki szerinte:

„Csodás keveréke rossz s nemesnek
A nő, méregből s mézből öszeszűrve.
Mégis miért vonz? mert a jó sajátja,
Mig bíne a koré, mely szölte őt!”

Korról álmodozik, mely nem riad vissza a szabad szövtől, nagy eszközöktől. Egyszere megharsan a Marsellaise, először hallja meg az új kor magasatos igéit: Egyenlőség! testvériség! szabadság! A színtér hirtelen Párisba varázsol, Danton. (Ádám) a néptö- meg előtt az egyenlőségről, testvériségről, szabadságról szönonkol; a szönok emelvényé- től nem messze a nyaktól áll; a tömeg egy fiatal arisztokrata testvértárpát hurezol Dan- ton elé; Danton meg akarja őket menteni, de a marquisnöt (Éva) leszúrja egy sansze- lotte. A nép vért és ismét vért szömjazik. Fel a konventre! hangzik mindenfelől. E pil- laatban jelenik meg a konventből Robespierre és Saint-Juste, hogy bevádolják Dan- ton államjavak elesempészése, arisztokrata- rokonszenve és uralom-vágya miatt A népa Marsellaise riadása mellett hurezolja vérpadra

bor fölő
kítől nehá
böző irat
— A
lemben A
főtényezőj
nyek isme
talában a
mertté tet
az életbe
nyát, nem
hogy a k
ményeit é
arra szám
is felkeres
tani; ha a
ni akarun
szereinké
adási piac
azoknak h
ségik van
hírdetés a
tott dolog
hírdetés
legjobb é
és kinalat
pes eladá
lemnek eg
Sokszor h
naszólni,
téríttek
hogy a h
ó, hanem
galma nag
is kisebb
sulyozni,
szereinké
pokban kö
megismert
képes a
— I
azt mond
dat gyors
mozdulat
sürgönyöz
küld meg,
dön azt ig
küld meg,
az asszon
kor tér h
sürgős, m
új eseléd
küldte el
„Ugyan t
csi; lássa
tudott m
A m e r i
miss Ella
tenné, éle
Nő! „Ige
erőjeig v
(szántani
vigyazz;
eszem egy
tást 25 k
kivül 3 d.
kr.: men
János: „S
tő artól n
mikor bá
„Ön a ki
napi bört
„Aktor in
Az
diszített
fény, mel
zönség ki

kegyencz
érte tetőp
megrázó
folyt le s
az ajkor
chaoszból
testvériség
A n
nába hely
vonuló te
rakatok é
nyok. De
érdek eze
mi szép é
senyre, h
tésénél h
tével.

Az
kat ünne
ismer egy
röszs, a
hivatás, t
A széles
ott látnak
sivárabb
csak esz
ség esz
— Ádám
képek szö
az életrol
„Előt
Egy
Fis a
Eva ekko
nak, hogy
Ádámot,
menny, el
„Mo
bizzál!”
Ez

bor földesi földbirtokos házában történt, kitől néhány száz forint készpénzt és különböző iratokat elloptak.

A hirdetések haszna a kereskedelemben A kereskedelem és forgalom egyik feltétele a nyilvános ajánlás, a termelvények ismertetése, a beszerzési források általában a közönségre támaszkodó cégek ismertetése. Csak egy pillantást vessünk az életbe s vizsgáljuk a kor forgalmi viszonyát, nem maradhatunk kétségben az iránt, hogy a kereskedő, termelő főkötelessége termékeit és üzégét ismertetni, mert ma már arra számítani nem lehet, hogy a vevő úgy is felkeresi őt nem elég ma már jól előállítani; ha a megérdemelt jutalomban részesülni akarunk, szükséges, hogy azon jó készítményeinket ismertessük is meg, azoknak eladási piacot hódítsunk s hasznosságát éppen azoknak hozzuk tudomásukra, akiknek szükségük van rá. Hogy ennek eszközlésére a hirdetés a legalkalmasabb mód, rég bebizonyított dolog. A mi az iparnak a gőz, az a hirdetés a kereskedelemben. A hirdetés a legjobb és leggyorsabb közvetítő a kereslet és kínálat között, mindenkinek leginkább képes eladási helyet teremteni, ez a kereskedelemben egyik fő mozgató ereje.

Sokszor halljuk egyik másik kereskedőt panaszkodni, hogy a hirdetésre tett kiadásai nem térültek vissza. De erre azt lehet felelni, hogy a hirdetés költséget voltaképpen nem ö, hanem a fogyasztó viseli s ha azáltal forgalma nagyobbodik, az aránylagos kiadások is kisebbnek. De nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy a hirdetésnek észszerűnek, rendszeresnek, időszerűnek kell lenni s oly lapokban közzétételni, mely alkalmas a kívánt megismertetést közvetíteni s szoros kapcsolatban képes a hirdetőt és fogyasztót közt.

Humor. Hapták. Káplár: „Ha azt mondom: megállj! a földön levő lábat gyorsan a levegőben levőhöz húzod és mozdulatlanul megállj!” — Valaki ezt sürgönyözött barátjának: „A kocsi mértékét küld meg.” Mily nagyot nézett azonban, midőn azt így kapta meg: „A kocsi mértékét küld meg.” — A k u s z ö b ö n. „Itthon van az asszony?” — „Nincs.” — „Azt sem tudja, mikor tér haza?” — „Nem, uram, hanem a éppen sürgős, megkérdem tőle.” — Urnő (az új eselédhez): „Mondja meg Juli, mért küldte el őt utóbbi gazdája?” — Juli: „Ugyan ténasszony, ne legyen oly kíváncsi; lássa én sem kérdem, hogy mért nem tudott megmaradni utóbbi eselédje.” — Amerikai asszony. Férfi: „Higgye nekem, miss Ella, ha tudnám, hogy ez őt boldoggá tenné, életemet is föláldoznám kedvéért!” — Nő! „Igen, ha tudnám, hogy nagy összeg erejéig van biztosítva...” — Férfi: „János vigyázz; ha én elmegyek hozzátok, ott megesszem egy adag levest 6 kr., húst és mártást 25 kr., főzelék és peccsenye 30 kr., azonkívül 3 dl. bort megiszom, melynek ára 19 kr.: mennyit fizetek apádnak összesen?” — János: „Semmit tanító ur, az én apám tanító utól nem fogad el pénzt. Csak jöjjön bármikor bátran.” — A r e n d ö s e g n é l. „Őn a kihágásban bűnösnek találattok. Két napi börtön, vagy husz frank; válasszon!” — „Akkor inkább kérném a husz frankot.”

Nőegyleti bál Nyiregyháza jan. 20.

Az éjjel folyt le a nagyvendéglő szépen díszített nagytermében a nőegyleti bál. A fény, melyet a megjelent igazi elegáns közönség kifejtett, alighanem páratlan a nyir-

kegyencéknél, Dantont. — A hatás e képnél érte tetőpontját. A francia forradalom a megrázó jelenete testet öltve, életet nyerve folyt le szemünk előtt. Minő borzadtó háttér az ajkor legdiesőbb eszméihez, mily rémes chaoszból hangzanak felénk: Egyenlőség, testvériség, szabadság! A negyedik szakasz a jelenkor Londonába helyez. Nyüzsgő vásári tömeg, szabadba vonuló tanulók, naplopó gyármunkások, a ki rakatok előtt bámszokdó és virágárus leányok. De e nyüzsgő életben felmerül az ün-érendek ezer és ezer változatban; nem az, a mi szép és nemes buzdítja az embereket versenyre, hanem az ünérdek, melynek kielégítésénél ki sem gondol az összeség jólétével.

Az ötödik szakasz a kommunista álmodat tünteti fel megvalósítva. Ez új világ nem ismer egyet, kizárólagos ezélya a haszon, a rózsá, a virág haszonatlan portéka. Itt nincs hivatás, tudósok határozózzák el, ki mi legyen. A szélsőségekre hajló tudomány örültségeit ott látjuk megvalósítva. E sivar képet még sivarabb követi. A kihált földet jég borítja, csak eszkinők és fókák lakják. Az emberiség sorsa haszantal harez, kétségbeeséjő végzet. — Adam és Éva felbőrdnek, a retentő álomképek szétfoszlanak, Adam megtörtén lemond az életéről. „Élőttem e szirt és alatta a mély: Egy ugrás, mint utolsó felvonás, — Es azt mondom; vége a komédiának.” Eva ekkor édes szavakkal sugja meg Adamnak, hogy anyává lett. E tudat megtéitíti Adamot, az első emberpár előtt megnyílik a menny, elhangzanak az ur buzdító szavai: „Mondottam ember: küzdj és bizva bízzál!” Ez vázlata a szinpadra alkalmazott köl-

egyházi bálók történetében. S a kik ott voltak jól is mulattak. Így hát az erkölcsi siker teljes. Sajnos azonban, az anyagi siker a mi a nőegyleti bálakat idáig mindig kísérte, nem lesz nagyon fényes.

A lady patronesse: Graefl Józsefné szül. báró Györfi Róza urnő pompás, aranyval kivart megszín bársony ruhát viselt. Megjelenésekor a bejáratnál a rendező bizottság fogadta s igen szép csokorral lepte meg: Mikor a terembe lépett a cigány tust huzott. Megjelenésével kezdetét vette a táncz s járta a fiatalág a legjobb kedvvel reggeli 6 óráig. Meg kell külön emlékeznünk a nagy esinnal kiállított selyem paizson elhelyezett virágkosár alakú tánczrendről is, melylyel a rendezőség a hölgyeket meglepte.

Részvették a bálón a lady patronesse-en Graefl Józsefné urnőn kívül, g. Kornisné, Kállai Jenőné, Miklós Lászlóné, Palánszki Sámuelné, Farbak Józsefné, dr. Trajtlér Sománé, Azariné (Tokajból) Szeszich Lajosné, Keresztesy Istvánné, Peőcz Károlyné Marsalkó Karolyné, öz. Péchyne (Beregől) Korányi Imréné, Sztárek Ferenczné, dr. Rosenbergs Emilné, Kovács Etelka, Kovács Gerőné, Májerszky Béláné, Sütő Józsefné urnők továbbá Farbak Gizella, Péchy Sarolta Marsalkó Ilonka, Sztárek Jolán, Korányi Anna Böhm Adél, Szeszich Ida, Azari Róza Korniss Ilonka, Paraszkay Anna, Kralovászkay Ida kisasszonyok.

CSARNOK.

A magyar nők hajdan és most.

Irta: FUTÓ MIHALY-né.

(Vége.)

Ma annak örül a nő, ha csinosnak, elegánsnak találják, hajdan, ha jó gazdasszony-nak s büszké volt a mindenféle elemi szerreklus dusan megrakott kamarájára s nagy tágas konyhájára. Talán azért is volt a régi vendégszeretet két országra szóló, talán azért hanyatlik ma, mert ma csak szobáink legyenek díszesek, a konyha lehet kicsi, a kamarát meg éppen nélkülözhetjük. Híjába volt szakács a konyhában, ha valami nem sikerült a háziasszony szégyenkezett rajta, mert a főfelügyelet még a legelőkelőbb urhölgyek is magok gyakorolták s a fejedelmi nő — Lorántfy Zsuzsánna személyesen is kiment vásárolni a piacra s amint írja férjének egy birtokára való megérkezése alkalmával: „én is azon leszek, hogy meglátszások, hogy itthon vagyon a gazdasszony.” A régi háosur időkben a férfiek oly gyakran eltávolította a házi tüzhelytől, a nőnek kellett sokszor olyan ügyeket is elintézni, melyek a családot kívülről érdekelték; de azért arra is ráérték, hogy otthon szövessék, fonnassák a házhoz szükséges fehérneműt. Igaz, hogy nem foglalták el az estéket a bálók, színházak, hangversenyek, hanem a hosszú teli estéken összegyűlt a cselédség a nagy kandalló körül, az urnő együtt font veők s a kereses rokka zaja mellett tanulságos történeteket mesélt el, s midőn lassabban perdült a rokka elmondta előttök az esteli imádságot s ugy boosította nyugalomra őket. Milyen jó hatással lehetett ez az alsóbb néposztály erkölésére.

A mai ipar előrehaladásában a régi nők kézi munkáikra gyakorlása időszerűségessé volna; például a szövést, fonást jutányosabbán előállítja a gyári ipar. Szélesebb körben is kell mozogni ma már a nők tevékenységének, mert a mire a mult kor egyszerűbb de jobbléteben előnői nem voltak rá utalva, ma

teménynek. A legtöbb kép egy-egy megragadó tabló gyanánt hat. A hatás éppen ellenőlvona nem leketett oly egységes. A mű eszméi egysége a komolyan bemélyedő olvasó lelki szemé előtt atható kinyomatot nyer, míg az előadás külsőségeivel lekötött figyelem nem enged szárnyra kelni a költő képzeletével.

A mű szinpadra hozatalánál nem ismerünk alkalmasabb módot annak a legszelebb körben való megismertetésére. Irodalmunk e remekét ismerni kell minden magyar olvasónak. „Az ember tragédiája” a legköltőibb világnézettel és a legkeresztyényebb felfogással tünteti föl az emberiséget legelágazóbb irányu küzdelmeiben az eszmény után. Madách a kétségbeeséjő válságok közt fejlődő emberi társadalom képében tükrözt tart a küzdő egyén elő: de bármily tragikai legyen az egyén viszonya az egészhez, fölötte lebeg a boldogulás eszméje, érzete. Nem kétségbeesés az ember végezete, a családások vissza-visszarántanak a rögöz, sokszor, nagyon sokszor tántorodunk az örvény felé, de le nem mondva a reményről, bizalomról a chaoszból felénk hangzik a megnyugtató szózat: „Mondottam ember: küzdj és bizva bízzál!” Az élet küzdelmeiben nem elbukni, megsemmisülni a rendeltetésünk, hanem megtisztulni; nem átok kísér a sirhoz; végzetünk nem a sir, a sir végzetéhez minék való a küzdelem, a remény, a bizalom; nem komédia az élet, hanem a legmagasabb eszméjű tragédia, melyből diadalal emelkedik föl az ember megdicsőülő lelke.

„Az ember tragédiája”-nak színrehozatala valóságos ünnepe a kegyeletnek és a művészetnek.

már az igények felszaporodása, a megélhetés nehézsége számtalan nőt a kenyer kereseti pályákra utalnak s már is mind az anyagi, mind a szellemi téren egész nagy kiterjedésű munkakört töltenek be: és a nő emancipáció, csakis teoriában oly szép eszméje nálunk is már számtalan követőre és terjesztőre talál. De egyben a mi a nő valódi hivatásához tartozik, a gazdasszonykodásban kiálljuk e a versenyt a régikkel? Félek, hogy az összehasonlítás általánosságban, talán a mai nők hátrányára ütne ki, mert ma igen sokan nem tartják a műveltséggel összeférhetőnek a főzéshez érteni s az apróbb háztartási dolgokkal bibelődni lealacsonyításnak tartják.

Mily nagy fontossága pedig az étel készítés művészete, szépen jellemzi éppen a nők költője Jókai szellemes nagybőjtői prédikációjában: „A férfi kedélye és egészsége mindig az asszonynak érdeme, ha egy férj sokat keres, ha nagy jövedelme van; abból még nem következik, hogy meg is fog gazdagodni, A vagyonosodásnak fő eszközlője, a ki meg akarja, a feleség. A vagyon nem a tüzmentes szekrény őrzi, hanem a tüzhely. Minden tál étel egy szerelmi vallomás, vagy elkenőzött egy esendes válpör, minden nő aranyat főzhet a tüzhely mellett. . . . S ezt a tudományt, ezt a fontos tudományt, ezt a kimeríthetlen mélységű tudományt csak egyetlen elhanyagolják.

Ha a régi nő az otthonban egyszerű háziasságá által tünt föl, a szolennitásokban öltözéke fénye által: mert a család fő sokat adott arra, hogy a felesége avagy leánya kelő fényben és pompában jelenjen meg mindenütt. Milyen fényesek és értékesek voltak az aranyval átszőtt szoknyák, vagy a bársony ruhák fel az aljától egész derékig, jóféle gyöngyökkel megrakva és a sok arany karperecz, nyakszorító, rezgő tűk, aranykőves gyöngyökkel megrakott övek, medállok, mind a női öltözet kiegészítő része volt. Mutatja a nemzeti muzeum régiségtárának ékszergyűjteménye, mely egész Európában az első helyen áll. A párta még a középnemesi osztálynál is igen sokba került, vagy a palást a legértékesebb prémekkel bélelve aszerint, amint kinek-kinek rangjához illett, mert amint az akkori krónika író Apor Péter mondja: „hajdan nagyon ügyeltek arra, kit miféle egyetmással illett” Csakhogy aztán a női ruháknak értéke volt és a századba kerülő öltöny anyáról leányra szállott s ha pompáztak is, de a hazai viseletet tették vele híressé és nem utánozták a külföld divatját: s ha bár viszonyitva a régihez ma sokkal egyszerűbben öltözünk, de a folyton változó divat miatt egy-egy idényre számított ruha s a számtalan értéktelen divatcikk, — a mai női viseletet, — mégis költségesebbé teszi.

Mielőtt a talán már is hosszúra nyúlt, — bár a tárgyat, csak a legfőbb vonásokban érintő, — felolvasásomat befejezném még pár szót kívánok megjegyezni.

„Miert tünik fel a régi kor jobbnak, női példányszerűbbeknek, holott ma éppen oly nagy számmal sorolhatnánk fel kimagasló női alakokat a nyilvánosság terén és annyit, a tisztza nőiség példány képeit, elrejtve a család körében? Mert más a kor, ma a folyton jobban, jobban terjedő modern bűnök sötétsége árnyékot vet arra is, a mi tisztza és nemes, ma a hajdani kor gyengeségei eltiúnek a régiek tisztza erkölésisége mellett. Mert ma többet is követel a kor, a magyar nőtől megkivánja, hogy az egyszerű háziasságot össze tudja egyeztetni és versenyezni képes legyen a műveltségben a más nemzetek nőivel. Igaz, hogy nagyobb tér is van nyitva a nő előtt, a hol saját érdekében igen sokat tehetne, például a női ipartanodák felállítására, a női munkák értékesítésének és tőkéletesbítésének kérdése, a divat tulhajtásainak korlátozása a nőkre tartoznék és azokat megvalósítani a nőeknek kellene. És van a magyar nőben erély, van értelmiség, van hazája iránt lángoló hazaszeretet s ezek által segítettve a magyar nő mindig megállott és megállhat a kor színvonalán, mindég méltó utóda lehet az elmult kor tisztelretre méltó hölgyeinek s mindég megérdemeljük, hogy hódolat és tisztelet tárgyai legyünk.”

Közgazdaság.

A p. ladányi takarékpénztár részvény társaság 1884 ik évi zárszámadása.

Mérleg számla.

Vagyon. 2 Pénztári számlán 2922 f. 73 kr. 4 Váltó számlán 139717 frt. 74 kr., 36 Nyiltható váltó számlán 58991 frt. Jelzálog kölcsön számlán 12100 frt. 9. Felszerelési számlán 800 frt. 13.35. Előleg számlán 700 frt. Összesen 215231 frt 47 kr.

Teher. Részvény tőke számlán 30000 frt 3. Betét számlán 31962 frt. 69 kr. 11. 17.22.26.27.32.34. vieszszámított váltó számlán 145835 frt. 12. Részvény átírási számlán 60 frt. Nyugdíj alap számlán 29 frt. 31 kr. 28 Tartalék alap tőke számlán 151 f. 65 kr. 30. Alapítók aláírói számlán 1 f. 16 kr. 31. Osztalék számlán 10 frt. 84 kr. Átmeneti kamatok 1885. évre 1084 frt. 09 kr. 1885. nyeresemény 6132 frt. 73 kr. Összesen 215231 frt 47 kr.

Nyereség veszteség számla.

Veszteség. 6. Kamat számlán: Visszeszámítási kamatokra 9195.54. Betéti folyó kamatokra 281.31. Vegyes kamatokra 1724. 34. 9. Felszerelési számlán 182.93. 10. Költség számlán Tiszti felszerelésekre 1830. Napibiztosi díjakra 99. Királyi adóba 350.60. Községi adóba 62.72. Iparkamarai adóba 5.60. Házberbe 180. Egyéb költségek 1061.96. Átmeneti kamatok 1885. évre 1048.09. Nyeresemény 6132.73. Összesen 22154.82.

Nyereség 6.78.25. Kamat és díjakból 21951.81. 14. Késedelmi kamatokból 161. 01. 15. Betéti könyvecskékért 6.55. 23. Mult évről áthozott nyeresemény 35.44. Összesen 22154.82.

P. Ladány 1884. december 31-én. Lipovniczky Imre m. k. elnök,

Ifju Mogyoróssy Lajos m. k. pénztárnok, Schillinger J. H. m. k. igazgató.

Jelen zárszámadást az üzleti könyvekkel összehasonlítván, azt mindenben megegyezőnek és helyesnek találuk.

P. Ladány 1885. január 19. Roos Károly m. k. felügyelő bizottsági elnök. Balog Sándor m. k. felügyelő bizottsági tag. Baranyai Albert m. k. felügyelő bizottsági tag.

Terményárak a debreczeni piacon.

Table with columns: Termény, Ár, and Date: Debreczen, 1885. jan. 20-án. Rows include Buza, Kétszeres, Róz, Arpa, Zab, Uj tengeri, Köles, Burgonya 1 zsák, 100 kl. szalonna, 100 kl. haj.

Vásárfelügyelőség.

Husarak

megállapítva s bejelentve 1884. jan. 21-től jan. 28-ig.

46 kr. Kolb Jakabnál Rózsater 10. sz. a. Rác Györgynél Czegléd utca 2599 sz. a. Csapó-utca 10 sz. a. Rózsater 6 sz. a. Balogh Jánosnál Pfa utczán.

48 kr. Erdei Jánosnál Hatvan utca 1519 szám alatt.

50 kr. Magyar Gábornál Dedó-utca 125. sz. alatt. Rác Gábornál Csapó-utca 764. sz. a. Erdelyi Jánosnál Sas utca 3. szám alatt. Gyarmati Istvánnál Mester-utca 1442 sz. alatt. Varga-utca 2238 sz. alatt. Nagy Mihálynál Pfa-utca 970 szám alatt. Kolb Jakabnál mester-utca 1113. szám a. Minden többi bejelentett mézarszékben pedig 52 kr.

Jegyzet: Magyar Gábor három székében 1 kiló hus nyomtaték nélkül 8 krral drágább.

Debreczen. 1885. jan. 20-án.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

Holnap csütörtökön, bérletfolyamban: adatik

MORILLA.

Operette 3 felvonásban. Kezdeté 7, vége 9 órakor.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenör“ eredeti távirata.)

BUDAPEST, jan. 21. A képviselőház befejezvé a kereskedelmi költségvetes tárgyalását, megkezdte a közoktatásiét. Lesskó és Irányi megjegyzéseire Trefort miniszter kijelenti, hogy összesen 200 oly község van, a hol nincs rendes iskola. Szóló minden conflictust kerül a felekezetekkel, de az állam jogait mindenkor megóvni, gyakorolni fogja.

BERLIN, jan. 21. Vilmos császár tegnapi hűlés következtében ágyba maradt. Az éjet jól töltötte. Állapota aggodalomra nem ad okot.

Felelős szerkesztő és kiadó lapfajdonos Vértési Arnold. Főmunkatára: Karczag Vilmos.

Eladó boltberendezés.

A Krausz Mór rózsatéri üzletének jó karban levő állványberendezése és egy Wertheim szekrény jutányos áron eladók.

Bővebb felvilágosítással szolgál
Feischl Fülöp és Fia.

SÓ S - BORSZESZ

Bárvárt Károlytól

vaiódi minőségben, eredeti áron kapható DEBRECZENBEN

Csanak József kereskedésében

mint egyedüli főraktárolóban.

Ezen hatóságilag engedélyezett kitűnő házi-szer, mely a szegedi országos kiállításon éremmel, a székesfehérvári kiállításon ezüst éremmel lett kitüntetve, különösen jó gyógyhatást eszközöl: rheuma, csusz, szaggatás, fagyás, fej-, fog-, és fül-fájdalmak és szemgyulladásnál, ezenkívül fogtisztító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és szájából minden kellemetlen szagot eltávolít.

Utánzások meggátlása végett alább látható címlapomat, mely minden egyes üvegre ragasztva van, a budapesti kereskedelmi kamaránál 100.1875. szám alatt mint védjegyet bekebeleztettem.

Tisztelettel

Bárvárt Károly,

Budapest, IV. ker. Nagymező-utca

E védjegyet különös figyelembevételre ajánlom.

3075. tk.
1884.

III.

Arverési hirdetményi kivonat.

A p-ladányi királyi járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Hegedűs Gáborné Kánya Zsófia végrehajtást szenvedő elleni 68 ft 01 kr tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a p-ladányi kir. járásbíróóság területén lévő s P-Ladányban és határára fekvő a p-ladányi 739. sz. tkben A + 1. r. és a p-ladányi 2204. sz. tkben A + 1. r. sz. alatt felvett ingatlanokra az árverést 473 ftban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi mártius hó 10-ik napján d. e. 9 órakor a p-ladányi kir. járásbíróóság tkvi irodájában megtartandó nyil-

vános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 47 ft 30 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt P-Ladányban 1884. évi decz. hó 12. napján.

A p-ladányi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóságnál.

Beöthy
kir. aljárásbíró.

A püspök-ladányi takarékpénztár részvénytársaság évi rendes

KÖZGYÜLÉSÉT

1885. február hó 9-én délutáni 3 órakor Püspök-Ladányban, a takarékpénztár helyiségében fogja megtartani,

melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghívotnak. *)

Tárgyak:

1. Igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentés, részökre a felmentvény kiadása.
2. Az 1884-ik évi mérleg megbirálása.
3. Az évi nyeresemény felosztása.
4. Netán teendő indítványok.

*) 52. §. Részvényesek, kik szavazatjogukkal élni kívának, kötelesek a közgyűlés összeülte előtt legalább 8 nappal részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt, tértvény mellett, a társasági pénztárnál P-Ladányon vagy a magyar általános takarékpénztár részvénytársaságnál Budapesten letéteményezni.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
GAZDAGON FELSZERELT

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN, PIACZ, SIMONFFY-ház,

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, diszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ívek, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVÉDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK,

FALRAGASZOK, KÖRLEVELEK, GYÁSZJELENTÉSEK LEVÉLFEJEK ÉS LEVÉLBORITÉKOK,

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.